

УДК 323.1

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ І РЕГІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЛЮДИНИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Студ. А.В. Танцюра, гр. БЕП 1-15

Наук. керівник доц. О.І. Хромова

Київський національний університет технологій та дизайну

В останні десятиріччя в умовах різноманітних викликів спостерігається актуалізація локальних і регіональних ідентичностей. Сьогодні проблема співвідношення національної та регіональних ідентичностей виходять на перший план у багатьох державах, в тому числі і в Україні. Логічним і виправданим після багатьох років насильницької уніфікації є прагнення до відтворення, збереження і розвитку своєї окремішності та своєрідності різними територіальними групами та спільнотами України. Це виявляється у пошуку власних самоідентифікацій на основі різноманітних цінностей, таких як мова, характерні ознаки культури і традицій, ментальних особливостей. У регіонах формується власне світосприйняття, власні ідентифікаційні парадигми та стратегії, регіональна ідентичність набуває потужного політичного потенціалу, а разом з цим, все частіше використовується в брудних політичних іграх, стає предметом шантажу та тиску на державницькі установи, фактором дестабілізації ситуації в країні та приводом до розв'язування збройних етнічних конфліктів. Отже, проблема є досить актуальною, особливо, в контексті подій останніх двох років в нашій країні.

Спробуємо проаналізувати проблеми формування регіональної ідентичності в сучасній Україні на тлі процесу формування національної ідентичності.

Регіональна ідентичність як різновид колективної ідентичності, є набором об'єктивних та стійких ознак, з якими себе ототожнює індивід і спільнота (когнітивний елемент), суб'єктивним способом їх сприйняття та обґрунтування (емоційно-афективний елемент). Варто наголосити, що регіональна ідентичність є самоусвідомленням територіально диференційованої спільноти людей, когнітивна модель світу якої визначається образами певної території, її соціальної й політичної історії. Вона пов'язана з територією, яка значуща для індивіда та спільноти і сприймається як Батьківщина чи мала Батьківщина. На нашу думку, розглядати регіональну ідентичність необхідно в контексті національної ідентичності, під якою, зазвичай, розуміють державну приналежність. Регіональна ідентичність базується на суттєвих мовних, культурних, релігійних, господарсько-економічних, історичних особливостях регіонів, що знаходяться в межах однієї держави.

Національною ідентичністю називають самовизначення особи у національному вимірі, її належність до певної нації та її системи цінностей, прийняття нею певного історичного досвіду. Ідентичність кожної національної спільноти можна репрезентувати насамперед як самовироблення власного образу і змісту її колективної самосвідомості, а не як зовні сконструйований образ "національного характеру". Тобто, поняття "національної ідентичності" передбачає вияв колективного самоконструювання образу власної національної спільноти, характер якого багато в чому залежить від об'єктивних передумов і практики функціонування цієї спільноти (сприятлива економічна ситуація, політична нестабільність, зовнішні загрози тощо). Водночас на колективне самоконструювання образу власної національної спільноти впливають поширені в її середовищі ціннісні уявлення, міфи і стереотипи, особливо ті, які змальовують контрастність між "нами" і "ними", "своїми" і "чужими".

Отже, проблема становлення єдиної національної ідентичності громадян є однією з визначальних для українського суспільства, зокрема для подальшого формування його як повноцінної нації. Питання відчуження українських регіонів залишається актуальним, а тенденцій до розмежування регіональних ідентичностей за роки незалежності позбутися не вдалося. В умовах несформованої спільної ідентичності важко говорити про успіх будь-якого державно-політичного проекту. Тож у питанні подальшого вивчення проблем регіональних ідентичностей і в пошуках підґрунтя формування спільної громадянської ідентичності існує значний дослідницький потенціал.